

Borås kommun

boras@kommun.se

valter.levandowski@boras.se

olle.fagerstrom@boras.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Daltorpskolan 7-9
i Borås kommun

Tillsyn i Daltorpskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borås kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Daltorpskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 6 mars 2013.

Fakta om skolan

Daltorpsskolan tillhör stadsdelen Väster i Borås kommun. Enligt officiell statistik så utgör skolan en enhet men enligt huvudmannen så utgör skolan två skolenheter, Daltorpskolan F-6 och Daltorpskolan 7-9. Detta tillsynsbeslut avser skolenheten Daltorpskolan 7-9. I skolenheten finns 403 elever. Skolans pedagoger är organiserade i tre arbetslag. Skolenheten leds av två rektorer, den ene rektorn ansvarar för två arbetslag och den andra för ett arbetslag. Övrigt delar rektorerna upp ansvar och arbetsuppgifter. I upptagningsområdet bor många invånare som har sina ursprung i andra länder och en tredjedel av skolans elever är enligt officiell statistik berättigade till modersmålsundervisning. Enligt Skolverkets statistik fick 11 procent av eleverna i årskurs 9 slutbetyg i svenska som andraspråk.

Skolverkets statistik visar att 75 procent av de elever, som gick ut årskurs 9 våren 2012, hade uppnått målen i alla ämnen. Motsvarande andel i riket var 77 procent. Andelen flickor som uppnått målen i alla ämnen var 87 procent medan motsvarande andel pojkar var 64 procent. Andelen pojkar med utländsk bakgrund som uppnått målen i alla ämnen var 46 procent, motsvarande andel i riket var 57 procent. Andelen elever som var behöriga till yrkesprogram uppgick till 86 procent och till något högskoleförberedande program 86 procent vilket var något lägre än nivån i riket (88 respektive 87 procent). Det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2011/12 var 217 att jämföra med 211 i riket. Det genomsnittliga meritvärdet för flickorna var 240 medan det för pojkarna var 195 vilket innebär större skillnader mellan könen än genomsnittligt i riket. Det genomsnittliga meritvärdet för samtliga elever i årskurs 9 på skolan har ökat det senaste året.

Helhetsbedömning

En stor andel av eleverna i Daltorpskolan 7-9 uppnår inte de kunskapskrav som minst ska uppnås och skolenheten måste öka sina ansträngningar för att förbättra måluppfyllelsen. Det är därför viktigt att skolenheten mer systematiskt och kontinuerligt följer upp och analyserar kunskapsresultaten i samtliga ämnen där det finns kunskapskrav.

På rektor vilar ett stort ansvar för att den utbildning som bedrivs inriktas mot att de nationella mål som finns i skollagen och andra författningar uppfylls. Tillsynen visar att skolans rektorer inte i tillräcklig grad ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning och att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen, bland annat när det gäller att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete i verksamheten, och att lärares bedömning och betygssättning följer de bestämmelser som finns. Rektorerna uppfattar att en bidragande orsak till att det pedagogiska ledarskapet har fått stå tillbaka är att administrativa och andra praktiska frågor tagit överhand. Skolinspektionen vill framhålla att rektor inte desto mindre har det övergripande ansvaret för att finna former för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Det är också huvudmannens uppgift att se till att rektor ges förutsättningar att kunna utöva sitt rektorsansvar.

Daltorpsskolan 7-9 har två rektorer som ser sina ansvarsområden som två skolenheter. Skolinspektionen bedömer emellertid att verksamheten i allt väsentlig är en skolenhet. Ledningsorganisationen av Daltorpsskolan 7-9 överensstämmer därmed inte med bestämmelserna i skollagen som anger att det på en skolenhet endast ska finnas en person som är skolenhetens rektor.

Skolinspektionen kan konstatera att det finns förbättringsområden som Skolverket i sin tillsyn år 2006 pekade på som kvarstår vid denna tillsyn. Hit hör bland annat elevernas möjlighet till reellt inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Skolan saknar en planering av hur elevernas inflytande ska utformas. Trots att tillsynen visar att skolans pedagoger i viss mån ger eleverna utrymme till att påverka arbetssätt och arbetsformer finner Skolinspektionen det anmärkningsvärt att Daltorpsskolan 7-9 inte kommit längre i arbetet med att ge elever möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen.

Också inom andra områden behöver skolenheten förbättra sitt kvalitetsarbete så att det blir systematiskt och så att utvecklingsbehoven tydliggörs. Att synliggöra och utvärdera skolenhetens samlade kunskapsresultat är viktiga underlag för skolenhetens kvalitetsarbete så att rektorn och lärarna kan ompröva sina metoder för att ytterligare öka måluppfyllelsen. De är också viktiga underlag för att uppmärksamma huvudmannen i de fall det finns brister i verksamheten - exempelvis resursbrister - så att huvudmannen kan se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Eleverna vid Daltorpsskolan 7-9 vill framhålla att Daltorpsskolan på många sätt är en bra skola. De uppskattar skolans samarbetsdagar (kärleksdagar) som gör att eleverna lär känna varandra och får dem att trivas på skolan. Skolans plan mot kränkande behandling används som ett aktivt verktyg för att förebygga och motverka kränkande behandling.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som Daltorpskolan 7-9 måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borås kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 6 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.
- Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen ska barn ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer. Utformningen av elevinflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten.

Rektor menar att elevinflytande diskuteras mycket i elevrådet och att eleverna framför att de önskar större inflytande. Rektor uppfattar att det är lärarberoende i vilken utsträckning som eleverna får inflytande. Detta bekräftas vid elevintervjuer. Det framkommer i intervjuer med lärare att lärarna i skolan inte har en gemensam uppfattning om vad elevers möjlighet till inflytande skulle kunna innebära och de ställer sig frågande till vilket utrymme som finns för eleverna att kunna påverka undervisningens innehåll. Av den lärarenkät som Skolinspektionen genomförde vid skolan inför tillsynen framgår att närmare fyrtio procent av de lärare svarar "stämmer ganska dåligt" på påståendet att eleverna

är med och planerar hur undervisningen ska genomföras. Både lärare och elever ger exempel på hur elever får möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer. Däremot har eleverna svårt att ge exempel på möjligheter att påverka undervisningens innehåll. Vid samtal med rektorer och lärare framkommer att skolan inte utformat en gemensam planering eller riktlinjer för hur skolan som helhet ska arbeta för att eleverna ska ges ett reellt inflytande över utbildningen och hur detta inflytande ska öka utifrån elevernas ålder och mognad. Vid elevintervjuer framkommer att elever genom elevrådet och studierådet ges möjlighet till diskussioner och möjlighet till inflytande över skolenheten som helhet genom att de diskuterar den fysiska och den psykosociala miljön vid studierådet.

Utredningen visar att Daltorpskolan 7-9 inte i tillräcklig utsträckning arbetar för att eleverna ska ges aktivt inflytande över sin utbildning eftersom eleverna inte ges möjlighet att ha ett reellt inflytande över undervisningens innehåll och eftersom utformningen av elevinflytandet inte anges i planeringen av skolans verksamhet. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 10 § och 4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 avsnitt 1 Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska få det särskilda stöd som de behöver
- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås,

ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Enligt elevhälsan anmäler skolans personal till rektor om de befarias att en elev inte kommer nå kunskapskraven. En uppmärksamhetsblankett lämnas till rektor om en elev inte befarias nå kravnivån eller har andra svårigheter i skolsituationen. Elevhälsan menar att det tidigare funnits en viss arbetsgång kring elevhälsoarbetet som har fungerat tillfredställande. Borås Stad har nu beslutat att införa nya rutiner kring elever som befarias inte nå kunskapskraven och elevhälsan menar att rutinerna har inneburit mycket merarbete som gör arbetet mindre effektivt och det finns många frågor kring de nya rutinerna som behöver styras upp.

Vid samtal med elevhälsan anger de att det finns elever vid Daltorpskolan 7-9 som inte får det särskilda stöd de behöver. En av rektorerna menar att skolans personal gör så gott de kan för att möta elever som befarias inte nå målen men de når inte alla elever. Exempelvis finns de hemmasittare som inte får någon undervisning alls men där stora ansträngningar görs. Det finns enligt en av rektorerna elever i skolan som inte uträttar något skolarbete alls och som skolan inte når. Den andre rektorn tror inte att alla elever får det stöd de behöver för att nå kunskapsmålen. Lärare menar att skolan inte får de resurser den behöver för att kunna ge elever det särskilda stöd de behöver. Elevhälsan menar att det finns ett stort engagemang från lärare, det finns många åtgärdsprogram men innehållsmässigt fattas åtgärder på grund av att personella resurser saknas.

Lärarna menar att elever får studiehandledning i alltför liten utsträckning. Elevhälsan menar också att elever inte ges studiehandledning i den utsträckning de behöver. Skolan får ansöka om studiehandledning till CFL (Centrum för Flerspråkigt Lärande), elever får enligt elevhälsan ibland vänta länge för att få studiehandledning och den studiehandledning som beviljas är begränsad till fem lektionstimmar (40 min) per elev och vecka. Rektor anger att de flesta elever som behöver får studiehandledning förutom i ett språk som inte kunnat erbjudas.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av och som fortfarande gäller anges i flera fall inte vilka elevens behov är utan innehåller endast en beskrivning av vad eleven inte kan. Åtgärderna är i vissa fall så allmänt hållna att de torde vara svåra att följa upp och utvärdera. Det framgår heller hur beslutade åtgärder ska följas upp och utvärderas. Inga åtgärdsprogram enligt de nya rutiner som Borås stad infört hade upprättats vid tiden för Skolinspektionens besök i skolan.

Av utredningen framgår att elever vid Daltorpskolan 7-9 inte ges det särskilda stöd som de behöver. Av utredning framgår även att elever som behöver det inte ges studiehundledning på modersmålet i tillräcklig omfattning. Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav eftersom de inte alltid anger hur elevens behov ska tillgodoses och inte heller anger hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärderna är i vissa fall så allmänt hållna att de torde vara svåra att följa upp och utvärdera. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8 och 9 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr 11 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorn ska se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning.
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Läraren ska i ut-

vecklingsplanen även sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Enligt läroplanen ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Av betygskatalogen för årskurs 7 kan utläsas att i alla fem klasser har samtliga elever erhållit betyget E i ämnena historia, samhällskunskap och religion. Elever berättar i intervju att de tycker det är konstigt att alla elever fått samma betyg trots att de uppfattat att kunskaperna skiljer sig mellan dem. De har heller inte fått någon förklaring till varför samtliga elever fått samma betyg. Lärare uppger att orsaken till att endast betyget E används är att eleverna inte kommit längre och att det handlar om att bedöma vad eleverna visat. "Vi säger att vi gör en grundkurs och där kan man bara få betyget E eftersom det inte blir så djupt", berättar lärare. Vid intervju uttrycker lärare att det viktigaste är att de sätter ett rättvist betyg i slutändan. De framhåller att de inte är säkra på hur bedömningar ska göras och på vilka grunder betygen ska sättas. De uppger att de inte fått tillräcklig information och kompetensutveckling som gett dem den säkerhet de anser sig behöva. Enligt intervjuade lärare försöker var och en tolka vad det är som gäller. Intervjuade lärare menar att eleverna får den undervisning som ska ges enligt Lgr 11 men tycker att det är svårt att bedöma elevernas kunskaper när de inte riktigt vet hur bestämmelserna ska tolkas. Enligt lärarna följer rektorerna upp lärares betygssättning endast i de fall det sätts högre betyg än det nationella provet visar. Enligt en av rektorerna såg rektorerna för några år sedan att alla lärare inte bedömde elevernas kunskaper på ett riktigt sätt och lärare placerades därför i ämneslag.

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av innehåller i flera fall inte omdömen i förhållande till kunskapskraven. I stället utgör de en beskrivning av vilka kunskapskrav som finns och en prognos om i vilken mån eleven kommer att nå kunskapskraven. I de flesta fall saknas en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. I de individuella utvecklingsplanerna beskriver eleven själv vad han/hon ska förbättra till nästa utvecklingssamtal men däremot framgår inte vilka insatser som behövs och på vilket sätt skolan ska bidra till detta.

Utredningen visar att rektor inte ser till att betyg sätts i enlighet med författningarna eftersom lärare inte utgår från kunskapskraven för respektive betygsteg. Utredningen visar också att de skriftliga omdömena inte alltid beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare saknar de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 14 § och 10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 avsnitt 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen
- Rektor ska se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ansvara för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att rektor som chef och pedagogisk ledare för lärare och övrig personal har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat och för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Enligt rektorerna följer de upp och inhämtar kunskap om det inre arbetet i skolan genom korta och långa lektionsbesök där de följer lärares undervisning och ger återkoppling. Intervjuade elever uppger att rektorerna ibland gör besök i klassrummen. Den ene rektorn uppger att han gör ronder och klassrumsbesök minst en gång om året och ger feedback på arbetet samt diskuterar undervisningen i samband med utvecklingssamtal med lärarna. Mycket kraft har enligt rektorn dock gått till det praktiska arbetet i och med att skolorganisationen för-

ändrats i kommunen. Det har bland annat inneburit att han inte deltagit i arbetslagens konferenser. Den andra rektorn uppger att han besöker klasserna och diskuterar med lärarna. Han är ibland också med i de möten som hålls med lärarna som arbetar med Bedömning för lärande (BFL). De intervjuade lärarna menar att rektorerna inte är tillräckligt insatta i skolans inre arbete. Detta bekräftas av den lärarenkät som Skolinspektionen genomförde inför tillsynen där frågor ställdes om skolans pedagogiska ledarskap. De intervjuade lärarna menar i motsats till vad rektorerna uppger att det är sällsynt med klassrumsbesök där rektor återkopplar till läraren. Rektorerna dras enligt lärarna ifrån skolan för att vara med på centrala möten och ses därför alltför sällan. Enligt de intervjuade lärarna är det pedagogiska ledarskapet hos den ene rektorn vagt och otydligt. Lärarna uttrycker att rektorerna behöver bli mer tydliga i sitt ledarskap med vilken vision som gäller och vilka prioriteringar som bör göras. Exempelvis gäller det vid de utvecklingssatsningar som görs av kommunen centralt. När det gäller utvecklingssatsningen kring formativ bedömning (BFL) saknas en tydlig styrning från rektorernas sida menar intervjuade lärare. Det har enligt lärarna inneburit att önskade förändringar när det gäller formativ bedömning inte genomförs konsekvent vid skolan. Enligt lärarna är det upp till dem själva att svara för pedagogiskt utvecklingsarbete, de anger att de saknar ledning när det gäller att inrikta verksamheten mot de nationella målen, inte minst vid genomförandet av Lgr 11 och det nya betygssystemet. Rektorerna upplever att de har en stor arbetsbörda med både stadsdelsförvaltningen och Borås stad som uppdragsgivare. Rektorerna uttrycker att det pedagogiska ledarskapet har fått stå tillbaka när olika administrativa uppgifter tagit överhand.

Kopplat till ovanstående uppger lärare som Skolinspektionen har intervjuat att de aldrig har diskuterat och analyserat skolenhetens samlade resultat, som en del i kvalitetsarbetet. De får reda på betygsstatistiken men det förs inga diskussioner om resultatet och de analyserar inte orsakerna till de skillnader som finns. Rektorerna menar dock att de tillsammans med lärare tittar på olika ämnen och jämför med tidigare år och tendenser och att varje ämneslag får i uppdrag att titta över sitt ämne och analysera orsaker till betygen. Skolan saknar dokumenterade analyser av sitt arbete och tänkbara förklaringar till elevernas resultat.

Rektor uppger i en verksamhetsredogörelse att skolenhetens arbete med att planera, följa upp och utveckla verksamheten sker i arbetslagen, ämneslagen, i BFL-grupper och vid arbetsplatsträffar. Enligt rektor sker planering, uppföljning och utveckling av verksamheten vid dessa konferenser. Någon närmare beskrivning av hur det arbetet går till kan rektorerna dock inte ange. Enligt lärare har arbetslagen inte fungerat under senare tid utan arbetet har mest fokuserats på elevärenden. En av rektorerna uppger att kvalitetsarbetet vid skolan fokuserar på individnivå. Den andre rektorn uppger att skolans kvalitetsar-

bete tidigare bestod i att varje arbetslag diskuterade olika områden inför att en kvalitetsredovisning skulle upprättas för skolenheten. Skolenheten rapporterar regelbundet in kunskapsuppföljningar för varje årskurs till huvudmannen. Som ett led i Borås stads kvalitetsarbete redovisar också alla skolenheter, där ibland även Daltorpsskolan, olika skattningar om hur långt skolenheten har kommit i utvecklingen inom olika områden. Dessa områden är exempelvis pedagogiskt ledarskap, elevinflytande och undervisningen i vissa ämnen. Denna rapportering utgör huvudsakligen rektors självskattning av skolenhetens utveckling. Rapporteringen föregås enligt rektor av att de "lyssnar av" personalen, men underlaget är rektors egen bedömning. Den utgör således inte ett resultat en planering, uppföljning och utveckling av området, d.v.s. ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå, där också lärare och elever involveras. Rektorerna medger att skolenheten inte har ett systematiskt kvalitetsarbete beträffande elevernas kunskapsresultat. Skolenhetens systematiska kvalitetsarbete brister även inom andra viktiga områden. Det finns till exempel ingen tydlig uppföljning och analys av hur skolans arbete med åtgärdsprogram och särskilt stöd har påverkat elevernas kunskapsutveckling. Enligt elevhälsan saknas det tid för en djupare analys av kunskapsresultaten.

Utredningen visar att rektor inte har tillräcklig kunskap om det inre arbetet i skolan och att se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Utredningen visar också att rektor inte ser till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering och utveckling av utbildningen, och att alla delar av kvalitetsarbetet är dokumenterat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 § och skollagen 4 kap. 4-6 §§ skollagen samt, Lgr 11 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

4 kap. 4-6 §§ skollagen,

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Skolenhetens ledningsstruktur ska överensstämma med författningarna

Motivering

I skollagen anges att det pedagogiska arbetet i en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar.

Enligt huvudmannen utgör Daltorpskolan två skolenheter; enheten för F-6 och enheten för 7-9. Daltorpskolan 7-9 har vid tillsynsbesöket två rektorer. Enligt rektorerna ansvarar en rektor för två av skolans arbetslag och den andre rektorn för ett arbetslag. Det förekommer att lärare undervisar i flera arbetslag. Detta innebär att elever i vissa fall får undervisning av lärare som inte har dessa elevers rektor som chef. Ansvarsfördelningen har enligt rektorerna valts för att det för elever och personal ska vara tydligt vem som är deras rektor. Båda rektorerna deltar i elevhälsan och fattar då endast beslut rörande elever som de var och en har ansvar för. Rektorerna har i andra frågor som rör skolans inre arbete delat upp ansvar och arbetsuppgifter men båda fattar enligt rektorerna beslut i frågorna efter att ha stämt av med varandra. Om någon rektor är frånvarande så går den andre rektorn och fattar beslut för dennes räkning, det gäller enligt rektorerna ärenden av mindre betydelse. Är det däremot ett elevärende eller personalärende så fattar berörd ansvarig rektor beslut. För mottagande av elever till skolan, gruppindelning av elever samt arbetsmiljö ansvarar en rektor. Den andre rektorn är ansvarig för budgetarbetet, tjänstefördelningar och schemaarbete. När det gäller arbetet mot kränkande behandling så tar respektive ansvarig rektor hand om signaler om eventuella kränkningar. Om en akut situation uppstår tar båda rektorerna hand om det enligt en av rektorerna. Enligt intervjuade elever och lärare vänder de sig till vem som helst av rektorerna. Enligt intervjuade lärare är det ett problem med att ha två rektorer. Enligt lärarna kan det vara svårt att veta vem man ska vända sig till i olika frågor, ibland bollas frågorna mellan de två rektorerna.

Av utredningen framgår att Daltorpskolans ledningsstruktur inte överensstämmer med författningarna eftersom det är en skolenhet med två rektorer. En skolenhet får bara ha en rektor enligt skollagen. Skolenheten leds av två rektorer med ett delat ledarskap. Därmed går det inte att fastslå vem som är rektor för skolenheten, vilket medför att rektor inte beslutat om sin enhets inre organisation. Det går heller inte att avgöra huruvida de beslut som enligt författningarna ligger inom rektors arbetsområde är fattade av rätt person. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 och 10 §§ skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Borås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- För undervisningen ska användas personal som har utbildning för den undervisningen de ska bedriva.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen för undervisningen använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de ska bedriva. Enligt 1985 års skollag, som gäller för lärare som har ingått avtal om anställning före den 1 juli 2011, är kommuner skyldiga att använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får, enligt såväl 2010 års skollag som 1985 års skollag, göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Vid en genomgång av skolans tjänstefördelning framgår att det finns enstaka exempel på lärare på vid Daltorpskolan 7-9 som saknar lärarexamen och som anställts utan tidsbegränsning. Skolan kan inte redovisa om personer med utbildning inte funnits att tillgå vid anställningstidpunkten eller om det funnits särskilda skäl till varför anställning skett.

Av utredningen framgår att skolan använder personal för undervisning som saknar utbildning för den undervisning som ska bedrivas och som därmed inte får sätta betyg efter den 1 juli 2015. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 och 19 §§ skollagen (SFS 2010:800) och 2 kap. 18 § skollagen (SFS 2011:189),

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor,

33 § lagen om införande av skollagen (SFS 2010:801),

2 kap. 3§ 1985 års skollag (SFS 1985:1100).

I ärendets slutliga handläggning har utredare Frida Eek och jurist Julie Svane deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Agneta Wennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).